

“Volia explicar-me com seria la vida amb l'escalfament del planeta”

Antti Tuomainen (Hèlsinki, Finlàndia, 1971), va guanyar el 2011 el premi Clue a la millor novel·la negra finlandesa amb *El guaridor*, que Empúries publica en versió d'Emma Claret i Eila Pyrhönen.

—Què vàreu pensar primer? La trama, amb la desaparició de la dona del protagonista, una periodista, o bé la situació catastròfica mundial, amb països inundats per l'escalfament del planeta i la gent fugint cap al nord?

—Vaig comptar amb els dos punts de partida al mateix temps. Fa set anys es va parlar molt del canvi climàtic, però de manera molt científica, abstracta, distant. I jo volia explicar-me a mi mateix si el que deien els científics era veritat i com seria la vida quotidiana amb l'escalfament del planeta i l'augment del nivell dels oceans, quins canvis socials es produirien. I pel que fa a la trama, el que vaig tenir clar des del primer moment és que fos alhora una història criminal i una història d'amor, la passió que sent el protagonista per la seva dona.

—La situació no podia ser catastròfica del tot, al país on situeu l'acció, Finlàndia. El transport i els serveis, com la policia, la premsa i els hospitals, queden afectats, però no col·lapsats, per tal que el protagonista pugui tirar endavant la seva recerca. Per exemple, el metro s'inunda però aconsegueixen treure'n l'aigua i reobrir el servei.

—Exacte. Era molt important situar l'acció en una metròpoli on les coses funcionessin, encara que les circumstàncies fossin diferents, més difícils. No volia caure en un escenari apocalíptic, tipus *Mad Max*, on tot surt de mare, perquè és un món que ja coneixem, per altres històries i pel·lícules.

—Heu fet cas a alguns científics en concret a l'hora de situar-vos en el futur?

—M'he documentat molt i vaig fer moltes xerrades amb un amic científic, però m'he fet la meua pròpia interpretació. Al final el que ha comptat és la meua imaginació.

—Per què heu fet poeta el protagonista, l'home de la periodista?

—Per dues raons. La primera perquè em permet utilitzar un llenguatge literari poètic, atès que és el narrador. I la segona

JORDI PLAY

Antti Tuomainen situa la novel·la criminal *El guaridor* en un Hèlsinki afectat pel canvi climàtic.

perquè no és habitual veure novel·les criminals protagonitzades per poetes. I això em va semblar divertit.

—Nosaltres hi hem vist una tercera raó. Presentant-lo com un poeta no cal omplir-lo de més referents, no cal construir-li una biografia, unes relacions professionals.

—Perfecte. Sí, no cal que tingui obligacions socials. És un *outsider*. I un poeta és poeta sempre, en totes les circumstàncies. Ho pot ser en circumstàncies límit, com la presó o l'exili.

—A més, com que és poeta no cal explicar al lector per què està tan enamorat de la seva dona. L'amor apassionat i romàntic és consubstancial en el poeta.

—En efecte. El fet de ser poeta dóna consistència a l'estima que té per la dona, el fa sincer.

—Per què situeu l'acció la setmana de Nadal?

—Per afegir dramatisme i tensió a l'acció. L'esperit de Nadal és un esperit de pau i retrobament

familiar, que és el que no pot tenir el protagonista, amb la dona desapareguda.

—El vostre poeta ven pocs exemplars dels seus llibres perquè no és prou bo, perquè no sap arribar a la gent o perquè a Finlàndia la poesia es ven poc?

—Per la darrera raó, perquè penso que és un bon poeta. Un poeta finlandès, encara que sigui bo, no ven més de dos-cents exemplars per títol. Penseu que som cinc milions de persones.

—I una novel·la, si té èxit, quants exemplars pot vendre?

—Si és un llibre de consum, de gènere, ja és un èxit si en ven cinc mil. I si és una obra literària exigent, dos mil.

—No goseu pronosticar un futur més enllà del futur on situeu la novel·la. Penseu que el procés de l'escalfament serà un camí sense retorn, un procés imparabile que posarà fi a la humanitat?

—No sóc científic. M'agradaria ser optimista, però no és fàcil. El que penso és que la cosa no pinta gaire bé. Però he de pensar en positiu i llevar-me cada dia ben animat, amb la intenció de fer coses.

Lluís Bonada